

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін
до деяких законодавчих актів України
(реєстр. № 9048 від 5 вересня 2018 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя на засіданні 17 січня 2019 року (протокол № 76) розглянув на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (реєстр. № 9048 від 5 вересня 2018 року), поданий Кабінетом Міністрів України (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою Законопроект розроблено з метою приведення чинного законодавства, яке регулює питання прав осіб з інвалідністю, у відповідність з офіційним перекладом Конвенції про права осіб з інвалідністю і Факультативного протоколу до неї.

Для досягнення мети суб'єктом права законодавчої ініціативи передбачається внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального, Цивільного, Кримінально-виконавчого, Кримінального процесуального кодексів України, законів України «Про попереднє ув'язнення», «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», «Про Кабінет Міністрів України», «Про запобігання корупції», «Про виконавче провадження», Регламенту Верховної Ради України, якими пропонується слова «інвалід», «інвалід війни», «інвалід з дитинства», «дитина-інвалід» в усіх відмінках і числах замінити відповідно словами «особа з інвалідністю», «особа з інвалідністю внаслідок війни», «особа з інвалідністю з дитинства», «дитина з інвалідністю» у відповідному відмінку і числі.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

Україна є демократичною, правовою державою; права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, яка відповідає перед людиною за свою діяльність, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (стаття 1, частина друга статті 3 Основного Закону України).

Як зазначив Конституційний Суд України у Рішенні від 1 червня 2016 року № 2-рп/2016, держава, виконуючи свій головний обов'язок - утвердження і забезпечення прав і свобод людини - повинна не тільки утримуватися від порушень чи непропорційних обмежень прав і свобод людини, але й вживати належних заходів для забезпечення можливості їх повної реалізації кожним, хто перебуває під її юрисдикцією; з цією метою законодавець та інші органи публічної влади мають забезпечувати ефективне правове регулювання, яке відповідає конституційним нормам і принципам, та створювати механізми, необхідні для задоволення потреб та інтересів людини; при цьому посилена увага має бути зосереджена на особливо вразливих категоріях осіб (абзац перший пункту 3 мотивувальної частини).

Відповідно до частини першої статті 9 Конституції України чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Законом України № 1767-VI від 16 грудня 2009 року було ратифіковано Конвенцію про права інвалідів і Факультативний протокол до неї.

При розгляді відповідного законопроекту було звернуто увагу на невідповідність перекладу назви Конвенції українською мовою тексту оригіналу англійською мовою. Зокрема зазначалося, що англійська версія Конвенції - Convention on the Rights of Persons with Disabilities, тобто Конвенція про права осіб (людей) з інвалідністю. Остання назва є коректнішою і більш прийнятною, оскільки не містить дискримінаційних ярликів, клейма чи штампа. Подібне зауваження стосується і безпосередньо тексту Конвенції, де йде мова про людей (осіб) з інвалідністю, а не інвалідів, як пропонується законопроектом.

Вказана Конвенція є одним з головних інструментів для захисту прав людей з інвалідністю у світі. Також і для України вона є дуже важливим документом, від змісту і тексту якого залежить подальше формування законодавчої бази в зазначеній сфері.

Важливе значення має етичний, соціальний аспект. В терміні «інвалід» акцент робиться на дисфункцію, яка є в людини, однак акцент слід робити на особі.

Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про внесення зміни до Закону України «Про ратифікацію Конвенції про права інвалідів і Факультативного протоколу до неї» № 1490-VIII від 7 вересня 2016 року, положеннями якого у назві та тексті вказаного Закону слова «інваліди» замінено словами «особи з інвалідністю» відповідно до оновленого офіційного перекладу українською мовою Конвенції про права осіб з інвалідністю і Факультативного протоколу до неї.

Мета зазначеної Конвенції полягає, зокрема, в заохоченні поважання притаманного особам з інвалідністю достоїнства (частина перша статті 1).

До того ж, пунктом 105 розділу Попередження та протидія дискримінації Плану заходів щодо реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року передбачено створення ефективної системи запобігання та протидії дискримінації, зокрема зазначено: з метою забезпечення

відповідності норм та положень національного законодавства офіційному перекладу Конвенції ООН про права інвалідів і Факультативного протоколу до неї та усунення дискримінаційної складової понять внесення змін щодо заміни слів «інвалід» та «особа з обмеженими фізичними можливостями» (у значенні «людина з інвалідністю») словами «людина з інвалідністю», а також інших конструкцій (підпункт 5).

Сучасний етап розвитку законодавства України пов'язується з необхідністю його гармонізації, уніфікації та систематизації. Гармонізація законодавства України та ЄС означає процес зближення національної правової системи та її підсистем з правовою системою Європейського Союзу та вимогами міжнародно-правових норм і стандартів.

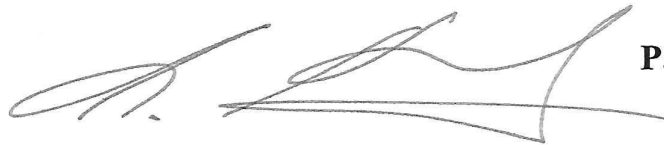
Одним із пріоритетних напрямів забезпечення єдиного правового простору вбачається уніфікація нормативно-правових актів, що забезпечує одноманітний підхід до правового регулювання схожих суспільних відносин, приводить до створення більш досконалого законодавства.

При цьому, гармонізація національного законодавства з європейським та міжнародним правом передбачає узгодження понять і термінів національного права та права міжнародних організацій, міжнародних договорів.

У зв'язку з наведеним Комітет вважає, що заміна термінів стосовно осіб з інвалідністю узгоджується з термінологією, яка використовуються у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю, відповідно до Конвенції про права осіб з інвалідністю і Факультативного протоколу до неї та сприятиме запровадження європейських стандартів у цій сфері.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (реєстр. № 9048 від 5 вересня 2018 року), поданий Кабінетом Міністрів України, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ